

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.

— Ziarul apare Marțea și Vinerea —

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —

— Articole nepublicate nu se înapoiază. —

Prețul inserțiunilor: un șir petit 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

O sectă nouă — filosemită

Trăim în timpul pervertirii valorilor morale, când mulți cred, că pot să cucerască teren strecorând în sufletul multitudini ideii străbătute de nota noutății. Pe teren religios e ușor să seduci pe cel puțin pregătit. E destul să nu supui niciodată inima ta unui examen de conștiință și nu mai conțenești a arunca vorbe mari, în mediul unei societăți caracterizate prin excesul de toleranță, care numai în țara noastră rodește atât de mult.

Da, sântem toleranți până la nepăsare, uitând de cele mai vitale interese ale noastre. Dovada ni se oferă chiar în materia sectelor. În timpul mai nou cearcă a-și scoate capul secta creștinilor liberi sau a Evangheliștilor în frunte cu un anumit Grigore Fotino Constantinescu. Acest domn redactează și o revistă intitulată: «Buna Vestire», care afirmativ este un răsunset al sfintelor adevăruri ale Evangheliei. Revista apăruse mai înainte în Brașov, de unde s'a mutat la Iași. Până în timpul recent publicase mai multe istorioare de conținut moral; dar, în timpul din urmă, dă atenție deosebită normelor de credință ale sectei evangheliste, adică a creștinilor liberi după Evanghelie.

Pentru ziua de 1 Decemvrie 1923 conducătorii sectei prevăd și ținerea unui curs biblic care să dureze până la 15 Februar 1924. S'au luat aproape toate măsurile spre a se putea ținea cursul biblic.

Secta ține și adunări de cult. În București încă există o asemenea organizație, de aproape 20 de ani, ținând adunări în strada Palade Nr. 67. În provincie pomenita sectă are organizație în următoarele localități:

1. Ploești, Str. Trandafirilor Nr. 65.
2. Iași, Str. Mitropoliei Nr. 16.
3. Brașov, Valea Morilor B. 9.
4. Cisnădie, județul Sibiu.
5. Mândra, județul Făgăraș.
6. Tâncari, județul Făgăraș.
7. Goicea Mare, județul Dolj.
8. Găurici, județul Teleorman.

Secta un este tocmai nouă. Caracterul de noutate îl formează mai mult împrejurarea că se organizează pe întreg cuprinsul țării, și prin revista menționată își propagă învățăturile sectare, dintre care unele au caracter de noutate față de doctrina altor secte.

Conducătorii sectei sânt destul de șireți, ca în fața autorităților statului să declare, că formele cultului lor sânt orânduie potrivit învățăturilor Evangheliei, că orice ordine legale ale statului trebuie respectate

și chiar rugăciuni sânt a se înălța pentru guvern etc.; dar, în scrierile lor, învață și alte lucruri! Ce anume? Restatornicirea poporului Israel, adică readucerea jidovilor în Palestina. În legătură cu propaganda sionistică eată ce zic ei: Ei, adică izraeliții, se vor întoarce în Palestina înainte de venirea a doua a Domnului. Apoi: «odată cu venirea Domnului Isus Hristos pe pământ, spiritul Domnului va intra în osemintele moarte, un duh de pocăință va cuprinde pe milioanele de iudei, atunci când vor vedea pe cei ce l-au împuns, scoborându-se în glorie pe nourii cerului; convertirea izraeliților fără număr se face cu atâta putere, și în așa măsură, încât Apostolul Pavel, prevăzând acest eveniment, îl aseamănă cu «adevărată înviere dintre morți».

«Atunci alergarea tuturor copiilor lui Iuda la poalele Sionului, nu va fi o mișcare greoaie, costisitoare, plină de trudă, ca cea din timpul ceva mai dinainte de venire, ci va fi sborul poporului sub mânărea zeului religios redeșteptat într'o măsură nemaivăzută în inima lui.

«Reîntoarcerea nu va fi numai la locul și la țara, ci și la Domnul lor, ceea ce va fi cu mult mai însemnat.

«Atunci se va îndeplini acest cuvânt din Pavel, Romani 11: «Intregul Izrael va fi mântuit».

Aceste lucruri sânt scrise în revista Buna Vestire Nr. 8 și 9 pe August—Septembrie 1923 (pg. 19—20).

Așa dar, după doctrina Creștinilor Liberi ai Evangheliei Iudeii, se vor converti numai după venirea a doua a Domnului și atunci ei vor fi restatorniciți în drepturile lor de popor ales. Așa învață domnul Constantinescu cu aderenții săi Aurel Cuper, C. Rumpel, S. Fries, V. Hurdubaia, A. Kessner, A. Lozneau, Victor Kolle etc. etc.

Învățătură mai imorală nici că se poate inventa! După doctrina bisericii noastre evreii se vor încreștina înainte de venirea a doua a Domnului, — dar sectanții de mai sus învață contrarul.

Ei adică îndeamnă pe evreii de azi — indirect — să facă ce vor voi, să jupoaie și despoaie pe creștini, căci după venirea a doua a Domnului și așa ei vor fi primiți *toți* de Domnul, și vor domni împreună cu Dânsul?!

Voiți o morală mai perversă ca aceasta? Creștinul să sufere azi aplicarea moralei iudaice, — a moralei care nu vrea să știe nimic de principiile creștinești, ca apoi tot principiul distrugător să fie purtat în triumf.

În felul acesta se comportă multe secte din diferite țări. Scopul este: distrugerea lentă, ascunsă sub formă religioasă. Pe lângă secta creștinilor liberi ai Evangheliei, mai

avem la noi în țară secta adventiștilor cu Sabatul iudaic și secta studenților de Biblie, care învață că în anul 1925 vor învia Avram, Isac, Iacob și alți patriarhi ai Vechiului Testament, pentru a împărăți o mie de ani împreună cu toți evreii în frunte cu Hristos!

Și aceasta, de sine înțeles, fără ca în prealabil să se convertească evreii la creștinism, căci nici nu mai au timp spre a se converti în timp de doi ani...

Nu vedem oare în toate acestea opera unei mâni negre, care nu conținește a sămăna zizanie în sufletul fiilor neamului nostru? Da, vedem mâna cea neagră, dar ea nu ne înspăimântă, chiar dacă ea se manifestă sub numirea ce o are secta Creștinilor Liberi ai Evangheliei de sub conducerea domnului Grigore Fotino-Constantinescu. Domnul acesta a studiat în Elveția arta ceasornicării, dar la noi în țară face propagandă pocăită. În ultimul număr al revistei sale («Buna Vestire») el apelează la aderenții săi să-și pocăiască; «buzunarul, punga și carnetele de bancă».

Incheem. Nu dorim să se mai ivească astfel de secte, care se organizează pe întreaga țară, dorim însă organizarea muncii menite a smulge dintre noi toate cauzele, care au favorizat lățirea sectelor primejdioase!

Diaconul Dr. Gh. Comșa.

Proiecte de legi. În mesagiul regal, prin care s'a deschis actuala sesiune a corpurilor legislative, se anunță următoarele proiecte de legi, care vor fi depuse de guvern spre votare: reforma de votare administrativă, reforma învățământului, regimul general al cultelor, *proiectul de unificare al celor patru biserici ortodoxe* (vechiul regat, Transilvania, Basarabia și Bucovina), proiectul de unificare a legii drumurilor, legea utilizării căderilor de apă, legea impozitelor indirecte, noul cod penal, legea de organizare judecătorească, legea minelor, codul muncii, reforma asigurărilor sociale și legea de reorganizare a armatei.

Arestarea unor spioni în Sibiu. Șeful serviciului de siguranță din Sibiu, dl Gherghel, a isbutit să prindă firul unei periculoase organizații de spionaj. În legătură cu această afacere, au fost arestați doi căpitani din armata română, sași de origine, cari se îndeletniceau cu spionajul împotriva statului românesc. Acești doi căpitani aveau delegațiuni speciale în armata noastră și lucrau împotriva țării de multă vreme. Asupra lor s'au găsit multe documente și acte compromițătoare și însemnate sume de bani. La primele cercetări, ambii căpitani trădători au încercat să nege calitatea lor pe spioni, dar puși în fața probelor doveditoare, ei au recunoscut faptele, dând chiar multe și prețioase indicațiuni și deslușiri.

Spitalul Moșilor „Principesa Elena“

In Abrud a luat ființă un comitet, pentru strângerea fondurilor necesare construirii în acel oraș a unui spital, pentru moși bătuiți de boale, cu deosebire de tuberculoză. Spitalul poartă numele «Spitalul Moșilor «Principesa Elena».

Comitetul se compune din: A. S. R. Principesa Moștenitoare Elena președintă de onoare, dl ministru al sănătății publice, membrii de onoare: Inalt Prea Sf. Sa Miron mitropolit primat, Inalt Prea Sf. Sa Nicolae mitropolit al Ardealului. Președinte activ, dl colonel Alex. Lupășcu-Stejar; vice-președinți activi, d. nii dr. Laurențiu Pop și dr. Alexandru Borza. Comitetul, face căduros apel la toate autoritățile statului și comunelor, la societățile de binefacere și asistența socială, la instituțiile de credit industriale și comerciale și la toți românii din toate ținuturile și unghiurile României să ajute în modul cel mai larg această inițiativă, cu obolul lor, care să fie trimis direct comitetului, ce și are sediul la spitalul din Abrud; banii vor fi depuși la Banca «Auraria» din acel oraș, prin Gh. David, casierul comitetului, iar recipisele vor fi depuse spre păstrare la Casa de depuneri și consemnațiuni.

Anuar școlar

— Cea mai veche școală normală —

A apărut Anuarul școlii normale «Andrei Șaguna» al arhidiecezei ort. române din Transilvania, în Sibiu, pe anul școlar 1922—1923, dela înființare al 137-lea; dela reorganizare, prin Mitropolitul Andrei Șaguna, al 70-lea, publicat de Dr. Vasile Stan, director.

Anuarul conține obișnuitele date școlare. Ear în fruntea anuarului se publică scrisoarea către directorul institutului, trimisă de profesorul universitar I. Lupășcu, care și de astădată a scos la iveală câteva prețioase informații din istoria școlilor românești ardelene, arătând că școala normală a Arhidiecezei noastre este, după toată probabilitatea, cea mai veche școală normală din România întregită.

Etă partea privitoare la aceste informațiuni din scrisoarea dlui I. Lupășcu:

Dacă, în lipsa de informații istorice suficiente, nu se poate urmări activitatea școlară a «dascălului de dascălie» dela Caransebeș Eftim Zăcan și a urmașilor săi din secolul XVI, dacă din același motiv nu avem cunoștințe amănunțite despre rezultatele pe care le va fi dat după anul 1657 școala de pregătire a dascălilor și preoților din Țara Făgărașului: despre cursurile pedagogice, care au început să se țină la Sibiu, pe timpul luminatului împărat Iosif II, an de an ni s'au păstrat totuși câteva acte oficiale de valoare. Din cuprinsul lor ne putem convinge, că începutul Școlii Normale din Sibiu trebuie cău-

tat în aceste cursuri, care n'au fost incidentale, ci aveau organizare sistematică, bucurându-se și de oarecare subvențiuni, — adevărat foarte modeste — din fondul de studii al statului.

Dintre aceste acte... comunic de astădată următoarele:

Dintr'o însemnare, aflată în cursul cercetărilor mele prin arhivele curții din Viena, se poate constata, că Iosif II. luase încă din 1784 (numărul decretului 3702) măsuri pentru înființarea de școale și pregătirea de învățători pe seama românilor ortodoxi. Dar organele administrației ardelene nu dădeau acestor inițiative împărătești cuvenita ascultare așa, că Iosif s'a simțit la 1786 (Nr. 2676) din nou îndemnat a ordona că în toate satele românești mai mari să se înființeze școale (ut scholae in maioribus locis normaliter instituatur) tot astfel la Zlatna la Abrud, la Brad și la Turda, obligați fiind locuitorii a se îngriji de întreținerea învățătorilor, ear satele mai mici să se întovărășesc împreună, ca să poată înființa o școală. Locuitorii să fie îndemnați a încheia contract pentru plata învățătorilor, ear în satele sărace să se reclame ajutorul fondului de studii ungar (in locis egenis pro re nata fundus studiorum hungaricus in subsidium sumatur), în viitor numai cantorii cel capabili să fie aplicați la instrucția tineretului. Pe Dimitrie Eustatievici îl numește director, (episcopul Nichitici propusese pe vâstul doctor de ochi Ioan Molnar Piuariu din Sadu), cu leafa de 400 fl. din fondul de studii; din același fond mai încuviințează câte 50 fl. anual pentru 8 învățători, precum și 52 fl. ca cheltuali pentru hârtia, de care avea trebuință directorul Eustatievici la cursurile pedagogice din Sibiu.

Este probabil, că acest Eustatievici, fiul protopopului Eustatie Grid din Brașov, chiar în anul 1786 să fi început cursurile. Intr'o inscripție păstrată în biserica Sf. Nicolae din Brașov el e numit în Septembrie 1786 astfel: Dumitru Eustat, director școlar.

Nu cunoaștem numele candidaților de învățători români, cari vor fi cercetați cursurile lui în anii 1786, 1787, 1788 și 1789. Din următorii doi ani s'au păstrat însă, în arhiva guvernului ardelean, două rapoarte scrise de Dimitrie Eustatievici, indicând numele elevilor săi.

Astfel la raportul din 19 Iulie 1790 e alăturată următoarea

Specificatio Praeparatorum candidatorum:

1. Isaia Barac din Alămor, comit. Alba-inferioară.
2. Mihail Muntean din suburbii Sibiului, numit Josefstadt.
3. Constantin Ciontea din Maerii Sibiului (ex cimbiniensis Alodis).
4. Ioan Likirie din Agârbiciu, scaunul săsesc al Mediașului.
5. Ioan Crucean tot de acolo.
6. Isaia Popovici din Feerhaza, comitatul Făgărașului.
7. Stefan Popovici din Satulung, comitatul Făgărașului.
8. Daniil Popovici din Ghiomal, comitatul Albei.
9. Teofan Popovici tot de acolo.

spună și să apere drepturile naturale ale poporului român, care gemea atunci sub jugul jobăgiei.

Cu acel prilej, nici că s'a coborât bine de pe treptele amvonului și arhierul la întâmpinat cu o aspră muștrare pentru îndrăzneala sa, căci pe atunci legile țării cereau, fără sfială, dela arhierul român, să înădușe și să sufoace în fașe încă, ori-ce idee de drept sau de libertate, ce ar fi încolțit în sinul poporului român. Duioasă aducere aminte pentru noi, cei mai bătrâni, care am avut parte, să gustăm din acele zile amare, când trebuia să înăduși în sufletul tău cele mai revoltătoare nedreptăți, ce se făceau poporului român.

Rezultatul acestei muștrări arhieresti a fost, că Gheorghe Lazăr, indignat în sufletul său a luat toiașul pribegiei și a trecut munții la frații săi din București. Acolo, după multe ispite, ce-i drept, a găsit suflete înțeleghătoare, a găsit patrioți mari, care i-au venit în ajutor, ca să săvârșească opera sa măreață, opera de mântuire pentru neamul său, cea-ce ne-a arătat atât de strălucit la această serbare: Altefa Sa Regală, Gloriosul nostru Principe moștenitor, cu ceilalți distinși antevorbitori.

Eu constat un lucru, că glasul Ardealului de acum o sută de ani, buciemat cu atâta foc de genialul dascăl Gh. Lazăr, este unul și același cu glasul Ardealului din zilele noastre. O singură deosebire aflăm, că atunci se rostia ca un gemet înădușit al unui popor asuprit, ear astăzi izbucnește ca o erupție vulcanică a triumfului libertății și întregirii neamului românesc.

10. Ioan Bădilă din Poplaca, scaunul săsesc al Sibiului.

11. Teodor Popovici din Șard, comit. Târgul-Murășului.

Ear la raportul din 28 Iunie 1791 este alăturată aceasta

Specificatio candidatorum ad Ludimagisterium et Cantoratum praeparatorum et examinerum:

1. Ioan Moldovan din Apanașfalău, comitatul Solnocul-inferior.
2. Petru Crișan din Lupșa, comitatul Albei.
3. Ioan Moldovan din Harri, comitatul Albei.
4. Nicolae Merdan din Mucundorf, com. Albei.
5. Bucur Popovici din Valendorf, comit. Albei.
6. Moise Paicu din Calbor, comitatul Albei.
7. Nicolae Zugraff din Ludoșul mare, scaunul săsesc al Mercurii.
8. Antonie Skiau din Topârcea, scaunul săsesc al Mercurii.
9. Dumitru Daskal din Săcel, scaunul săsesc al Sibiului.
10. Crăciun Popovici din Selcud, comit. Târnavei.
11. Vasile Moldovan din Boian, comit. Târnavei.
12. Constantin Ciontea din suburbiul Sibiului.
13. David Stoica pregătit să fie cantor în Spelnaka, comitatul Albei.
14. Mihail Roșca, 15. Ioan Popa, pregătiți să fie cantori în Topârcea, scaunul săsesc al Mercurii.

Activitatea directorului Dimitrie Eustatievici a fost continuată de către succesorii săi în această funcție: Radu Tempea, Gheorghe Haines și Moise Fulea. Cursurile pedagogice au funcționat cu destulă regularitate și în timpul sedisvacanței episcopesti (1796—1811) și în timpul păstoririi lui Vasile Moga, până la ivirea lui Andrei Șaguna, al cărui talent de organizare a pus pe temelii mai solide întreagă dezvoltarea acestei școale normale, ținută până la 1919 în cea mai intimă legătură cu seminarul teologic, care de asemenea e împodobit cu numele marelui său reorganizator.

Cine își va lua osteneala să facă cercetări sistematice și pentru trecutul mai îndepărtat al școlii normale Andrei Șaguna din Sibiu, cred că va reuși să scoată la iveală amănunte destul de prețioase pentru istoria școlilor românești și le va putea împărți în 3 epoce:

1. dela 1786—1853, epoca începuturilor modeste;
2. dela 1853—1919, epoca cohabitațiunii cu seminarul teologic, și
3. dela 1919 înainte, epoca independenței.

Continuitatea istorică între aceste 3 epoce distincte nu lipsește, dimpotrivă ea se manifestă cu destulă evidență, prezentând o linie de dezvoltare ascendentă...

De condamnat. Oficiul cultural săsesc din Sibiu a organizat o conferință cu proiecțiuni, reprezentând vederi din teritoriile și coloniile pierdute de Germania în războiul ce l-a început ea însăși. În conferința aceasta s'a făcut propagandă pentru Germania și împotriva aliaților, — prin mijlocirea concetățenilor noștri sași...

Glorie fie, suflet genial, care ai aruncat sămânța binefăcătoare pentru acest triumf strălucit!

Membrii corpului didactic însă, sântem dator să cercetăm și să studiem viața acestui apostol și sub raportul propriei noastre profesii dascălești, pentru că numai în chipul acesta putem realiza vre-o propășire în agrul muncii noastre. Ear în acest punct aflăm, că Gh. Lazăr a fost un tip de pedagog născut, ear nu făcut, înzestrat cu toate acele calități superioare de vocațiune, pe care știința pedagogiei le cere dela pedagogul adevărat. Cultură vastă, întâi de toate, suflet cald, învățat, și inimă nobilă, mult îngăduitoare, coborându-se și identificându-se cu interesele elevilor săi. Un Pestalozzi al poporului român.

Și dacă e adevărat, că nimeni nu e mai chemat să judece pe profesorul său, decât elevii săi, apoi în privința aceasta ucenicii săi spun lucruri pătrunzătoare despre el. Eliade zice:

«Catedra lui semăna cu un amvon. Vedea cineva cum i se bate pieptul. Cu mâni pline în orice ocazie arunca semintele românismului și naționalității». (Ist. liter. moderne, de Bogdan-Duică, 1923).

De altă parte se constată că sufletul lui mare nu era absorbit de teorii abstracte, sau de înclinări literare, ci de cunoștințele și dexteritățile vieții practice. Acestea erau ținta de căpetenie pentru preocupările sale didactice.

Câtă iscusință practică călăuzia sufletul lui! Aceasta o mărturisește earăș elevul său cel mai devotat, Eliade Rădulescu, când spune despre

FOIȘOARA

Dela serbarea din Avrig

La serbarea centenară a morții lui Gheorghe Lazăr în Avrig, dl Dr. V. Bologa, directorul liceului de fete din Sibiu, a ținut următoarea cuvântare:

Altefa Voastră Regală, Preasfințiți Arhieriei, Domnilor Miniștri și Iubiți Frați! Ca membru mai vechi al corpului didactic din Transilvania în numele căruia am onorul să grăiesc, voi da expresiune omagiului nostru profund și convingerii, ce s'a consolidat în sufletul meu din fragedă tineretă încă, când pe băncile școlii am în vătat a cunoaște pe marele dascăl al neamului românesc: Gheorghe Lazăr dela Avrig.

Prin anii 1815 începe el să propovăduiască în sinul poporului român ideile generoase, ce au isvorât din suflul cald al revoluției franceze, al cărei martor ocular a fost, și care s'au cristalizat în cuvintele: libertate, egalitate și frățietate. E de-adreptul de admirat curajul său, cu care a pășit pentru apărarea și pentru răspândirea acestor idei evanghelice, mântuitoare.

Se știe, că, pe lângă profesura sa dela Seminarul teologic, el era și predicatorul bisericii episcopale de-atunci din Sibiu. Ca atare, dela înălțimea amvonului, de unde altcum nu se spun decât adevărurile eterne ale sfintelor evanghelii, el, sub influința frământărilor din occidentul luminat al Europei, îndrăznea să

A V I Z

Domnul ministru al comunicațiilor, prin telegrama Nr. 1481, a acordat participanților la congresul preoțesc dela Arad din 23 și 24 Octomvrie 1923, reducere de 75% pe C. F. R., începând dela 20—26 Oct. c. dela orce gară din țară.

Asociația clerului Andrei Șaguna

Convocare

În vederea tinerii congresului IV, preoțesc la Arad, cercul religios Brețcu și preoțimea despărțământului «Oituz» este convocată în conferință de toamnă pe ziua de 19 Oct. st. n. a. c. ora 9 în comuna bisericească Brețcu.

Program:

1. Sf. liturgie, parastas și predică.
2. Deschiderea conferinței.
3. Biserica și viața socială: «Cum poate contribui biserica noastră la îmbunătățirea vieții sociale din parohie?» (Temă pusă în discuție în al IV congres misionar), disertație de pr. N. Dima, Trg. Săcuilor.
4. Lipsurile și greutățile ce le simte fiecare preot din parohie în activitatea sa pastorală și combaterea lor prin mijloace comune.
5. Organizarea noului tract și despărțământ «Oituz» în vederea unei conlucrări mai armonice.
6. Alegerea delegaților pentru congresul al IV ordinar, și
7. Propunerii.

Poiana-Sărată, tractul Oituz, 10 Octomvrie 1923.

I. Rațiroiu
preș. desp.

Er. Ticușan
secr. desp.

Stirile zilei

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae a plecat cu trenul de Duminecă seara, 14 Oct., la București.

Predică în catedrală. Dumineca trecută la finea sfintei liturghii a ținut o frumoasă predică în catedrala noastră dl Mihail Stoia, profesor la liceul Gheorghe Lazăr.

Botezul Principelui Moștenitor de Tron al Iugoslaviei. După stirile din Beograd, botezul Principelui moștenitor de tron se va săvârși în ziua de 21 Octomvrie curent în catedrala capitalei Beograd. Nașul este principele de York,

el că «cunoașterea naturii unui triumf nu o da pe toate poeziile din lume». Da, non scholae, sed vitae discimus!

Eată pilda cea mai grăitoare pentru noi profesorii. Eată mândria noastră, că l-am avut înainte cu o sută de ani.

Glorie ție, pildă măreață, isvor de lumină și de povățuire înțeleaptă, pentru toate generațiile viitoare! Binecuvântată să-ți fie memoria!

Drept încheere nu pot să nu întorc cuvintele de odinioară ale acestui genial învățator:

Ce-ai fost tu, noi sântem,
Ce ești tu, noi vom fi
Când ceasul ne va sosi...

Dar implor ajutorul cerului, să putem și noi contribui cu o părticică cât de mică la înflorirea și consolidarea patriei noastre, cece tu, Umbră măreață, din belșug ai făcut.

În «Biblioteca meseriașului român» editată de «Reuniunea meseriașilor români din Sibiu» au apărut următoarele 2 broșuri în a doua ediție: 1. Nr. 2. «Pribegii», comedie în 2 acte, localizare după Nestroy de Dr. Sebastian Stanca. Prețul 5 Lei, plus porto poștal 1 Leu. 2. Nr. 4. Bucovină n'a învățat și umblă la însurat, sau «Vlăduțul mamei», comedie într'un act de Lupan. Prețul 4 Lei, plus porto poștal 1 Leu. — Se pot procura dela Reuniunea meseriașilor, Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17, precum și dela toate librăriile din Sibiu.

care va sosi în capitală în ziua de 20 curent. La serbarea botezului Principelui moștenitor de tron vor asista și Familia Regală Română și Regele și Regina Greciei.

Dr. Hertvik Iarnik, fiul regretatului Ioan Urban-Iarnik, a fost numit de ministerul de instrucție cehoslovac profesor de limbile romanice la Universitatea Masaryk din Brno (Brünn). Catedra aceasta e contemplată să dea atenție specială limbii române. Ne bucurăm de alegerea norocoasă și felicităm pe tânărul profesor universitar.

Chemare. Toți iubitorii de cultură românească: intelectuali, meseriași și țărani din scaunul Cohalmului sânt prin aceasta chemați la adunarea generală de reorganizare a despărțământului Cohalm al Asociațiunii. Adunarea se va ține în Cohalm Sămbătă la 14/27 Octomvrie 1923, ora 2 d. a. Cu această ocaziune trupa de artiști a teatrului național din Sibiu, înființat sub egida Asociațiunii și sub conducerea dlui N. Băilă, va juca o frumoasă și instructivă piesă teatrală. Emilian Stoica, protopop, delegatul Comitetului Central al Asociațiunii.

Propaganda contelui. A sosit în America neobositul conte Apponyi în speranța de a mijloci deșteptarea interesului american pentru revizuirea tratatului dela Trianon. În același timp contele încearcă să obțină un credit american pentru Ungaria. I s'a explicat însă, că Statele Unite nu se amestecă în discuțiile despre statorirea frontierelor din Europa, și nici împrumuturi nu se dau unui stat, unde însuși guvernul, cu Horthy în frunte, manifestă atitudinea războinică.

Papa pentru Germania. Se vestește din Düsseldorf, că delegatul papal din Ruhr a transmis generalului francez Degoutte dorința papei ca autoritățile franceze să amnistieze pe germanii osândiți de curțile marțiale franceze.

Iaponezii harnici au reclădit până acum 56 de mii de locuințe în Tokio cel bătuit de cutremurul pământului.

Contribuiri la «Fondul cultural-economic Partenie Cosma». La fondul P. Cosma, înființat de «Asociațiune» cu suma de Lei 10.000 — au contribuit: 1. «Reuniunea femeilor române Sibiu» cu Lei 2000; 2. «Comitetul regional al Ocrotirilor orfanilor» din Timișoara Lei 1000; 3. «Banca Agrară» S. A. privilegiată, Cluj, Lei 1000; 4. dl Ioan Oprea, dir. instit. «Timișana», Timișoara, Lei 500. — Comitetul central exprimă călduroase mulțumiri generoșilor contribuenți. Biroul «Asociațiunii».

Pentru ceice călătoresc. S'a întâmplat de mai multe ori, în zilele acestea, că pungași eleganți și... gențiși au oferit în tren unei doamne sau unei dsoare bomboane, țigări sau licheruri, prin care victima eră adormită și despoiată de bani și de bijuterii. Cazurile s'au petrecut pe linia Cluj—Teuș. Ceice călătoresc să fie cu băgare de seamă la atențiunea «binevoitoare» a necunoscuților.

Contribuiri la «Fondul cultural Dr. Cornel Diaconovitch». La fondul Dr. C. Diaconovitch înființat de «Asociațiune» cu suma de Lei 10.000 — au binevoit a contribui: 1. Instit. de credit și economi «Albina», Sibiu, cu suma de Lei 5000; 2. dl Ioan Mocsonyi, Căpălăș, Lei 4000. Comitetul central al «Asociațiunii» exprimă, și pe această cale, generoșilor donatori sincera sa mulțumire. Biroul «Asociațiunii».

Mulțumire. Eforia mesei studenților Sibiu mulțumește călduros și pe această cale pentru următoarele: Lei 1000, dela Banca Centrală, Sibiu, în loc de cunună peritoare pe scriul regretatului director i. p. Partenie Cosma; Lei 1000, dela județul Sibiu, pe lângă o cunună pe același coșciug și lei 520 dela funcționarul județului Sibiu în loc de cunună peritoare pe scriul doamnei Iliu.

Statut uniform. Direcția generală a serviciului sanitar a făcut un nou și uniform statut de învățământ pentru școlile de moașe în întreagă țară. Durata școlii a fost prelungită la 2 ani, ținându-se seamă ca elevele să poată da ajutor la lucrul câmpului, fixându-se vacanța de vară de patru luni (1 Iulie—1 Octomvrie). Școala începe la 1 Octomvrie. Limba de prelegere este cea românească. Elevelor de naționalitate străină li se ușurează învățarea limbii prin un profesor de limba română. Învățământul în primul an este numai teoretic, în al doilea an numai practic. La sfârșitul fiecărui an se ține examen. Bursierele trebuie să se oblige a servi timp de

10 ani la comune rurale, cele pe spesele proprii timp de 5 ani. Imediat după absolvirea cursului nu este permis nici unei moașe a exercita profesiunea ei într'un oraș. Deosebirea între moașe rurale și moașe de oraș încetează primind toate moașele aceeași diplomă.

Revista societății Tinerimea Română, ediție pentru învățământul supraprimar, sub direcțiunea domnilor A. Lupu Antonescu, inspector general, Const. Moisil, prof. membru coresp. al Acad. Rom. N. S. Dumitrescu, director general al inv. part. — Au apărut Nr. 9—10 din 1923. Cuprinsul este următorul: Andrei Șaguna. Si-logismul în demonstrația științifică: matematică și fizică, de Gr. C. Moisil. Universitatea populară din Vălenii de Munte, de dl C. M. Spicuri din cronicarii turci, trad. de dl Const. Moisil. Colaborare școlară (lucrările premiaților dela concursurile societății ținute în Mai 1923). Activitatea societății «Tinerimea Română» în anul 1922—1923. Excursiunea «Tinerimii Române» la Alba-Iulia. Bibliografie. — Abonamentul pentru eleve și elevi: anual lei 40, jumătate de an lei 20. Abonamentele se vor adresa dlui I. Andonescu, București str. Uranus, 55.

«Izvorașul», revistă de muzică, artă națională, folklor sub conducerea dnei Olimpia și Gh. N. Dumitrescu — Bistrița. Apare lunar. Red. și Adm. Bistrița, jud. Mehedinți, of. Turnu-Severin. Abonamentul 60 lei anual, elevii și studenții 45 lei, instituțiile 100 lei. Scopul revistei: de a strânge cântecele poporului românesc și a contribui la dezvoltarea simțământului muzical cât mai larg. Cu anul al IV lea (1 Sept. 1922) a pornit, «Izvorașul» a aduna «toată comoara poporului nostru: muzică populară, jocuri naționale, basme, cusături naționale, artă națională prin încrustături în obiecte, doine, snoave, ghi-citori, proverbe, jocuri de copii, frământări de limbă, etc.» O adevărată comoară. Revista merită să fie abonată în cercuri cât mai largi, la sate, din partea «caselor de citire», a «casinelor», ș. a.

Dela «Asociațiune». Localitatea a 21 și a 22 vizitată de delegații desp. Sibiu al «Asociațiunii» a fost: Ocna Sibiului și Șura-mică, Duminecă, în 7 Oct. d.ii dir. Dr. Gh. Preda, dir. Nedoviceanu, adm. V. Moșoiu și Dr. Horia Petra-Petrescu au fost duși de automobilul pus la dispoziție de comerciantul sibiuan I. Candrea. În Ocna-Sibiului n'au aflat trimișii publicul dorit din cauza unei înțelegeri la telefon — oficiul comunal înțelegând că vine altă deputație — cu toate acestea s'au adunat țărani în număr frumușel — cei mai mulți fiind la munca câmpului. Ocna are clădiri frumoase, curățele, se bate cu gândul să aibă și casă culturală, în timpul apropiat. În privința bibliotecilor a dus o rău în decursul războiului, furându-i-se cărțile, încât biblioteca «Asociațiunii», adusă acum, a prins bine. Biserica actuală e de vreo 110 ani. Americanii au pus și ei umărul și au cumpărat un clopot, au ajutat la pictarea bisericii ortodoxe din Ocna-superioară și la introducerea electricității în biserică. Spiritul de jerifă domnește deci între poporeni din Ocna. Și spiritul de colaborare e pe calea cea bună: există două instituții cooperative, de valorizare. În frumoasa școală de stat a recomandat păr. Isaia Popa pe cei sosiți poporului său. Dl dir. Preda a vorbit despre Asociație și despre starea sufletească de astăzi, dând exemple și sfaturi. Dr. Horia Petra-Petrescu a citit din scrierile sale bucăți scurte. Toți au fost ascultați cu mare atenție. În Șura mică sânt mai puțini români — abea 400 (Șașii au puterea aici: fanfară, Casă culturală, etc.). În școală au fost binevenți oaspeții de păr. Ioan Velicea. În Șura-mică mai fusese, anul trecut, inimosul trimis al «Asociațiunii», dl R. Simu, încât dir. a avut muncă ușoară ca să le pună la inimă sătenilor societatea (15 inși se înscriseră din anul trecut). Dacă biblioteca locală a lăsat de dorit până acum, se va spori, de astădată, cu biblioteca «Asociațiunii». Șezători se țin, iarna, mai în fiecare Duminecă. Cărciumele sânt închise în decursul înainte amiezii, Dumineca, ear după amiază se vinde numai vin. Aviz celorlalte sate, unde se plâng preoții de năcazul cu cărciumele. De ce să nu se poată și aiurea cece este cu puțință în Șura-mică? Dl dir. Preda a vorbit și despre sufletul, care trebuie să domnească în România întregită, ear directorul Nedoviceanu, cu exemple plastice, a încălzit lumea pentru cooperative. — Excursionistii pot fi satisfăcuți și de astădată de cele experiate.

Rap.

Nr. 436/1923 protop.

(141) 1—3

Concurs

Sistemizându-se în baza ordinului consistorial dela 24 August a. c. Nr. 6232 Bis. un post de capelan temporal în parohia de clasa a III-a Toarcia cu filia Gherdeal, din protopresbiteratul Agnitei, pe lângă actualul paroh Ioan Branște, cu drept de succesiune, pentru ocuparea acestuia se publică concurs cu termen de 30 de zile socotite dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Jumătate din venitele stolare după serviciile preoțești pe care le va îndeplini capelanul.

2. Salarul pe care-l va primi eventual ca retribuție dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare să se înainteze subscrisului în termenul susindicat, ear reflectanții să se prezinte în biserică din parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 25 Sept. 1923.

În înțelegere cu sinodul parohial concernent.

Ioachim Munteanu,
protopop.

Nr. 338/1923

(138) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III Amnaș, protopopiatul Săliște, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile instruite în conformitate cu normele în vigoare la oficiul protopopesc Săliște, jud. Sibiu, în termenul deschis, și până în 8 zile înainte de alegere să se prezinte în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Săliște, la 16 August 1923.

Oficiul protopopesc ort. rom. Săliște în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dr. Dumitru Borcia,
protopop.

Nr. 453/1923 prot.

(128) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III Șesuri, protopopiatul Zarandului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare la biserică. Brad, la 24/VIII 1923.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Zarandului.

Pompliu Pisso
protopop.

Nr. 416/1923 protop.

(129) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Vârd, din protopresbiteratul Agnitei, în baza ordinului consistorial dela 4 Iulie 1923 Nr. 5329 Bis. se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare să se înainteze subscrisului în termenul susindicat.

Concurenții după prealabila încuviințare a protopresbiterului să se prezenteze în vreo Duminecă sau sârbătoare la biserică din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra. Agnita, 5 Sept. 1923.

În înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Munteanu
protopop.

Nr. 409/1923 Protop.

(137) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia a II din orasul Deva, se publică concurs în termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Parohia e de clasa I. (primă).

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar legal dela stat statorit pe baza coalei B.

2. Casă parohială.

3. Sesiunea ce se va primi dela «reforma agrară», circa 4 jugăre pământ arabil.

4. Birul preoțesc stabilit de comitetul parohial 20—80 Lei de fiecare familie.

5. Celelalte stole îndatinate.

Concurenții vor înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul legal, ear pentru a se face cunoscuți poporului se vor prezenta cu prealabilă încuviințare în vreo Duminecă sau sârbătoare spre a cânta ori a celebra observând dispozițiile art. 33 din reg. pentru parohii.

Deva, la 10/23 Septembrie 1923.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Devei în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

1103/1923

(140) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. Dridif, tractul Făgărașului se publică concurs cu termen de 15 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Venitele parohiale sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererile, provăzute cu documentele prescrise, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul dat, și se vor prezenta în parohie spre a se face cunoscuți parohienilor.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Făgăraș, la 1 Octomvrie 1923.

Nicolae Borzea,
protopop.

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a din Vulceș, cu filia Herepea, protopresbiteratul ortodox român al Devii, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și substearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral din Deva, județul Hunedoara, până la termenul susindicat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra, și a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Deva, 20 Septembrie 1923.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Devii în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

(136) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa II-a din Hondol, protopresbiteratul ortodox român al Devii, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și substearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Deva, județul Hunedoara, până la termenul susindicat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra, și a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Deva, la 20 Septembrie 1923.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Devii în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

BANCA CENTRALĂ**PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ S. A. IN CLUJ****Capital: Lei 50.000,000 — 18.000,000 — Lei Rezerve.****Depuneri pe libel: Lei 125.000,000 — în trei ani!**

Banca Centrală, Filiala — Alba-Iulia
Banca Centrală, Filiala — Arad
Banca Centrală, Filiala — Bistrița
Banca Centrală, Filiala — Hațeg
Banca Centrală, Filiala — Oradea-mare
Banca Centrală, Filiala — Sibiu
Banca Centrală, Filiala — Turda

primesc și fructifică totdeauna mai favorabil**DEPUNERILE**

pe LIBEL și în CONT-CURRENT și plătesc darea cătră stat din al său.

Depunerile la vedere le fructifică cu 5½% netto. (131) 3—6

Depunerile pe termen fix de ½ an cu 6%—7% netto.

Depunerile pe timp mai lung și în sume mai mari, apoi fonduri comunale, bisericesti, școlare etc. fructifică în condițiuni speciale.

Adresați-vă la Banca Centrală, Secția Americană, în Cluj și la Filialele sale cu: Dollari, cecuri, drafturi și cu asigurate americane.

Serviciu prompt și culant. Corespondență în toate limbile.

Cumpărați acții dela Banca Centrală din Cluj.